

Coperta: Lucian Mares
Editor: Editura Marist

**Editura
Marist**

Adresa:
str. Mihail Sadoveanu nr. 13
Baia Mare, jud. Maramureș
cod. 430136
Tel.:
0262/219421; 0723/570248
E-mail:
EdituraMarist@gmail.com
NegreaCristian@gmail.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NEGREA, CRISTIAN
Când Armele vorbesc / Cristian Negrea. - Baia Mare :
Marist, 2006
ISBN (10) 973-8935-27-X; ISBN (13) 978-973-8935-27-3

821.135.1.-31

I

Marți, 25.05.2010, ora 19.30
Marea Mediterană, Strâmtoarea Otranto

Etrava portavionului USS *John C. Stennis*, nava amiral a Flotei a VI-a a SUA în Marea Mediterană, despică furioasă apele înșumate ale Adriaticii urmând noul curs spre sud-sud-est. Cursul inițial, ca și ordinul de marș al flotei, au fost schimbate de către amiralului Jackson în urma devansării exercițiilor navale comune din Marea Neagră între Flota a VI-a a SUA și marina română. Amiralul George T. Jackson își fuma pipa gânditor pe puntea de comandă, verificând traseul introdus în computerul navei de către ofițerul navigator. Din când în când privea afară spre cele două distrugătoare de escortă vizibile la babord, urmând o traiectorie paralelă cu a portavionului, corpul lor strălucind palid în lumina asfințitului.

Amiralul era un bărbat trecut de cincizeci de ani, înalt, osos, cu pielea arsă de soare și cu acea distincție pe care anii nu o pot decât accentua pe fruntea unui ofițer de carieră din marina americană. Cu privire la carieră, puțini ofițeri din marina SUA se puteau lăuda cu un trecut la datorie comparabil cu cel

al lui George Tenessee Jackson. Fost comandant de navă cu un stagiu îndelung în Marea Chinei de Sud, a petrecut Războiul Rece și primii ani de după acesta supraveghiind ambițiile Chinei de a deveni o putere majoră în zonă, putere care ar fi putut duce la o escaladare a tensiunii între aceasta și vecinii ei, în special Taiwanul, pentru care orice creștere a puterii chineze se transforma într-o amenințare directă la adresa securității și integrității sale.

A fost transferat la Flota din Mediterana cu puțin timp înaintea intervenției americane din 1999 în Iugoslavia, unde a supravegheat lansările rachetelor Tomahawk și a avioanelor F-16 și F-17 de pe portavioanele Flotei a VI-a alături de cele de la baza Aviano din Italia, precum și de cele ale NATO, care bombardaseră mașina de război a lui Slobodan Miloșevici. Alături de ei au participat și bombardierele strategice B-2 și F-117 decolate de la baza Andrews din SUA. Tot atunci s-a întâmplat ca un bombardier invizibil F-117 să fie doborât de către antiaeriana iugoslavă, pilotul fiind salvat de către elicoptere decolate din Macedonia în acest scop. Pentru prima oară un avion invizibil era pierdut în misiune de luptă, avion ce fusese folosit cu atâta succes în timpul Războiului din Golf din 1991 împotriva lui Saddam Hussein.

În scurtă vreme George T. Jackson a ajuns de la comanda distrugătorului USS *Spruance* la comanda unui portavion, apoi a preluat conducerea unei întregi flote, a VI-a, moment în care a și fost avansat amiral spre bucuria celor doi fii care l-au urmat în cariera militară. Fiul cel mare, William, a ajuns locotenent cu șanse reale de a deveni comandant de submarin, pe când fiul cel mic a intrat în trupele SEALs. Mândria lui, deși nu o recunoaște față de nimeni, rămâne băiatul cel mic, Robert, care îi moștenise multe din trăsăturile care l-au făcut pe amiralul George T. Jackson ceea ce este. Una din aceste trăsături, pe

care public o dezaproba, deși în sinea lui o considera o calitate, era încăpățânarea, aceeași încăpățânare care l-a făcut pe Bobby Jackson să intre în trupele SEALs în ciuda opoziției familiei care l-ar fi vrut ofițer de comandă la bordul unei nave de război a Statelor Unite, nu membru al unei trupe de comando a infanteriei marine, e drept totuși, mândria acestuia. Dar Bob a trecut peste opoziția și reprobiul familiei și al prietenilor suspuși ai acestuia și și-a urmat ceea ce el denumea "destinul", sau "karma", cum îi mai spunea după citirea unor cărți de filozofie orientală. Unchiul său după mamă, vărul primar al doamnei Eleanor Jackson, ofițer de stat major la Pentagon, strâmbă din nas și mormăi dezaprobat la aflarea deciziei nepotului preferat, apoi îl luă pe George de după umăr, zicându-i discret:

– Recunoaște, George, că ai în familie unul din puținii oameni despre care poți spune că e mai încăpățânat ca tine! Și asta fără ca puștiul să cunoască pe de-a întregul cât de căpos poate fi tatăl său!

Această afirmație a atras privirea încărcată de reproș a doamnei Eleanor Jackson care, așa cum îi stă bine unei adevărate fiice a Sudului, își muștră vărul pentru vorbele nepotrivite la adresa soțului său, chiar dacă și ea regreta de multe ori încăpățânarea acestuia și știa foarte bine la ce se referea vărul ei când spunea aceste cuvinte. De mai multe ori i s-a propus soțului ei retragerea din serviciul activ și o slujbă caldută la Pentagon, în cadrul Statului Major. Cu o astfel de slujbă ar fi putut să fie mai multă vreme împreună și ea n-ar mai fi avut luni de zile grija soțului plecat peste mări. Totuși, amiralul Jackson justifica refuzul repetat al angajării într-o slujbă de birou prin faptul că încă era destul de tânăr să mai poată conduce o flotă, iar la grijile soției sale răspundea că nava sa amiral este mai sigură decât Pentagonul, mai ales după atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, atunci când una din țintele lovite fusese

chiar această clădire.

Amiralul George T. Jackson își îndreptă spinarea trecându-și mâna prin părul cărunț. Apoi cu gesturi sigure își scutură pipa, după care își căută în buzunar punga cu tutun. Obiceiul de a fuma pipă îl deprinsese în tinerețe când trebuia să fumezi pipă ca să pari, în ciuda vârstei, un bătrân lup de mare desprins din romanele lui Herman Melville, deși nu aparențele erau cele mai importante aspecte. În scurtă vreme a învățat că ceea ce contează cu adevărat nu este ceea ce pari, ci ceea ce ești sau, de multe ori, ceea ce vrei să devii. Dar obiceiul pipei i-a rămas ca o amintire din acele vremuri când credea, ca orice tânăr de vârsta lui, că poate schimba lumea. Dar lumea nu se lăsa schimbată ușor, mai ales când ești supus rigorii și ierarhiei militare ale celei mai puternice armate de pe glob.

După ce își scutură cu grijă pipa în scrumieră, se îndreptă spre ieșire, lăsând în urma lui un miros inconfundabil de tutun aromat. Ieși pe ușa cabinei de comandă făcându-i pe doi dintre tinerii ofițeri de la console să-și privească ceasurile și să zâmbească cu subînțeles. Ofițerul de punte, aflat la mijlocul turei sale de patru ore, rămase impasibil, cu privirile concentrate asupra instrumentelor de navigație. Responsabilitățile sale enorme în timpul schimbului, fiind însărcinat cu asigurarea în condiții optime a operaționalității navei, inclusiv navigarea, comunicațiile, testele de rutină, supervizarea echipei de lucru și implementarea planului zilnic de navigare, nu îi lăsau timp pentru a-l urmări pe amiral. Ca de obicei, acesta era foarte punctual în plimbarea lui de seară pe puntea lui *John C. Stennis*. Plimbarea autoimpusă îi plăcea nu numai datorită brizei marine sărate și răcoroase, uneori rece de-a dreptul, dar din fericire nu în Mediterana, briză care îl ducea uneori cu gândul la vântul tăios până la oase din strâmtoarea Bering, amintire din vremea când supraveghea mișcările navelor și submarinelor rusești; dar

și datorită sentimentului reconfortant, de încredere și de mândrie care i-l dădea suprastructura navei, priveliștea avioanelor F-14 și a elicopterelor de atac de pe puntea de dedesupt. Momentul plimbării pe puntea principală, unde aveau loc dimineața apelurile și ceremonia ridicării drapelului, avea rostul și de a-i limpezi gândurile, de a trece în revistă evenimentele recente și de a anticipa posibilele evoluții viitoare.

Adevărul era că, pentru oricine, uriașul monstru de oțel numit portavionul clasa Nimitz USS *John C. Stennis*, cu un deplasament de 97000 de tone, cu lungimea de peste 330 metri, lățimea maximă de 78 de metri și care putea atinge o viteză de 30 de noduri, impresiona prin măreția și forța degajată doar prin prezența sa. Această mostră din cea mai puternică și mai mare mașină de război construită vreodată de mâna omului era propulsată de două reactoare nucleare care puneau în mișcare patru elice de câte 6,4 metri diametru și 30 de tone fiecare. Doar nava, fără avioanele de luptă de la bord, îi costase pe contribuabilii americani mai bine de 4,5 miliarde de dolari, bani cheltuiți pentru asigurarea supremației mondiale, a rolului de jandarm internațional gata să intervină oriunde pe glob și să impună dacă este necesar "Pax americana", o pace americană susținută de cea mai performantă forță militară existentă vreodată. Dar forța navei nu era dată neapărat de armamentul de la bord, respectiv cele trei lansatoare octuple de rachete sol-aer Sea Sparow, patru tunuri Phalanx de 20 mm și șase tuburi lanstorpile de 324 mm, având deci mai mult menire defensivă, ci de partea ofensivă formată din 85 de avioane de luptă F-14 Tomcat și F/A-18 Hornet, aparate de recunoaștere și luptă electronică EA-6B Prowler, S-3 Viking și E-2C Hawkeye, precum și din elicoptere SH-60 Seahawk. De altfel, din echipajul de 5500 de oameni cât număra un portavion de clasa Nimitz, aproape 2400 îl constituie personalul cu atribuții în buna

funcționare a capacității aeriene a portavionului.

Amiralului George T. Jackson, un om și un ofițer dintr-o bucată, conștient de rolul său în angrenajul militar al SUA, nu-i plăceau schimbările bruște și neprevăzute de orar. Din experiența sa vastă știa că aproape întotdeauna sunt aducătoare de necazuri, dar ca un bun militar se supunea ordinelor. Asta nu-l împiedica să-și pună unele întrebări, mai ales atunci când era singur și puțin probabil să fie deranjat, ca și în cazul plimbării sale de seară. Se opri trăgând pe nări aerul sărat al mării, privind spre siluetele lansatoarelor rachetelor sol-aer care stăteau tăcute sub prelate, indiferente la mișcările leneșe ale vântului, nepăsătoare de destinația lor ucigătoare în cazul unui potențial conflict militar. La distanță de portavion, unul dintre distrugătoarele de escortă făcu un mic viraj lăsând în urmă un siaj de spumă argintie.

Amiralul Jackson își înfundă pipa cu un deget de tutun aromat, apoi o aprinse trăgând și expirând cu nesaț. Ordinul de deplasare era foarte clar, chiar dacă nu suficient de explicat cu privire la natura obiectivelor și scopul acestora. Inițial, exercițiile navale cu flota română urmau să se desfășoare abia cu începere de peste două săptămâni și la acestea ar fi trebuit să ia parte și o forță navală britanică și franceză. De asemenea, doar o parte din Flota a VI-a ar fi urmat să facă deplasarea în Marea Neagră, restul rămânând să supravegheze partea de est a Mării Mediterane, mai ales Orientul Mijlociu, unde tensiunile erau la ordinea zilei. În același timp, nu trebuia pierdută din vedere Bosnia-Herțegovina și Macedonia unde tensiunile erau iarăși în urcare după ce au fost detectați din nou luptători mujahedini alături de trupele albaneze și trupele UCK. Îngrijorarea provine în special din faptul că mujahedinii, "luptătorii lui Allah", instruiău trupele UCK pe teritoriul Albaniei și, de asemenea, instruiău și trupele regulate albaneze. Confrunțați

cu aceste prezumții, autoritățile albaneze au respins categoric toate acuzațiile, declarând toate dovezile prezentate ca și contrafăcute. Chiar și fotografiile, obținute cu mare greutate, care arătau chipurile unor teroriști arabi căutați în toata lumea, aflați acum în apropierea Tiranei, au fost respinse vehement. Ca rezultat direct, vecinii Albaniei au concentrat trupe la graniță pentru a se asigura împotriva incursiunilor trupelor UCK în interiorul granițelor proprii. Deci un alt focar pe cale de erupție.

Toate acestea reprezentau un motiv în plus de a menține o forță navală de descurajare cât mai puternică în zonă, cel puțin până la sosirea navelor britanice și franceze. Dar se pare că Washingtonul a hotărât să trimită Flota a VI-a cât mai aproape de strâmtorile Bosfor și Dardanele ce străjuiesc accesul din Mediterana în Marea Neagră, pentru a putea reprezenta un avertisment ce se putea transforma rapid într-o amenințare doar prin simpla prezență fizică. Factorul care era capabil să inducă în zona Mării Negre un potențial destabilizator suplimentar în contextul regional și așa destul de volatil, mai ales în partea sa estică și în regiunea Caucazului, nu putea fi altul decât recenta lovitură de stat militară din Ucraina.

După obținerea independenței în urma colapsului Uniunii Sovietice în 1991, noua republică independentă Ucraina pășea în arena internațională cu șovăiala caracteristică unei țări profund sfâșiată între două tendințe contradictorii și ireversibile. Jumătatea de vest a țării susținea necesitatea reformelor economice profunde, desființării proprietății de stat, introducerea legilor economiei de piață, iar pe plan extern o apropiere și chiar o integrare în NATO și Uniunea Europeană. Spre deosebire de aceștia, majoritatea populației din jumătatea estică a țării, partea industrializată, era pentru o etatizare masivă a economiei, planificarea centralizată, iar ca politică externă susțineau necesitatea aderării la Uniunea Rusia-Belarus. Aceste forțe

centrifuge au făcut ca pașii pe calea reformelor economice să fie șovăielnici, fapt care în cele din urmă a dus la suspendarea, ulterior anularea acordurilor cu FMI și Banca Mondială, urmate apoi de o degradare constantă a nivelului de trai al populației din ce în ce mai nemulțumită de o reformă fără rost și fără sfârșit. Revoluția portocalie din 2004, atunci când reformistul Viktor Iushcenko a devenit președinte sub presiunea maselor ce contestau alegerile fraudate, a alimentat multe speranțe, nu numai în Ucraina. Dar structurile Ucrainei erau prea puternice, iar schimbările de guvern și de regim sunt la ordinea zilei într-o țară sfâșiată de tendințe centrifuge. La fel și pendulările dintr-o parte în alta a spectrului politic, a opțiunilor înspre est și vest. Din păcate, succesorul lui Iushcenko nu era nici carismatic, nici norocos. Au urmat doi ani de secetă prelungită care au făcut din grâнарul Europei o țară cu o economie pe butuci. Factura de petrol și gaze către Rusia devenea tot mai mare și perspectivele achitării acesteia tot mai îndepărtate.

Pe fundalul acesta, lovitura de stat militară condusă de generalul Vahromeev produse consternare în marile capitale europene și la Washington. Consternarea produsă se datora mai mult faptului că din acest moment turnura pe care o putea lua politica externă a Ucrainei era imprevizibilă. Lovitura de stat, urmată de arestul la domiciliu al președintelui, primului ministru și al celorlalți fruntași politici ai țării, s-a produs aparent fără vărsare de sânge. Au fost niște zvonuri referitoare la execuția unor politicieni și ziariști ostili care au fost dați dispăruți, dar nu s-a găsit nici o dovadă care să confirme sau să infirme amestecul noii puteri de la Kiev. Opoziția internă nu s-a manifestat în mod deosebit. Câteva demonstrații reduse ca și număr de participanți și împrăștiate cu ușurință de forțele de ordine fidele lui Vahromeev au încercat să cheme la o mișcare de masă care să ducă la reinstaurarea democrației

și a statului de drept. Reacțiile au fost foarte slabe. Vremurile revoluției portocalii care l-au adus la putere pe Iushcenko erau demult apuse. Populația ucraineană era obosită după traiul zilnic și fără perspective, unde cei care furau în văzul lumii o duceau cel mai bine, iar corupția ajunsese la cote de neimaginat. Mulți dintre ei deveniseră nostalgici după vremea comuniștilor, toate amintirile neplăcute din acea perioadă fiind estompate de trecerea timpului. Majoritatea locuitorilor din est, din zona prorusă, chiar au salutat cu entuziasm lovitura de stat. Mai rău ca până acum nu poate fi, gândeau restul ucrainenilor, vom trăi și vom vedea.

Amiralul Jackson încercă să-și amintească chipul charismatic al generalului-colonel Iuri Andreevici Vahromeev așa cum îl văzuse pe ecranul televizorului a doua zi după lovitura de stat, când CNN-ul strânsese într-un scurt reportaj tot ce se știa public despre general. Și se știa foarte puțin. Chiar și analiștii CIA au trebuit să recunoască faptul că datele care le dețin despre generalul Vahromeev sunt insuficiente pentru schițarea unui portret sau a unui profil psihologic.

Viitorul general I. A. Vahromeev intrase de tânăr în rândul armatei sovietice, fiind unul din absolvenții Academiei Militare Frunze. Pe băncile academiei militare nu s-a remarcat în mod deosebit, fiind unul din miile de absolvenți de care armata sovietică avea nevoie pentru a-și impune supremația. La scurtă vreme după absolvire s-a aflat în fruntea unui pluton care trecea granița Cehoslovaciei, punând capăt "Primăverii de la Praga", încercare a regimului Dubcek de a reforma sistemul comunist din interior. Unsprezece ani mai târziu se afla în fruntea unui regiment sovietic cu destinația Afganistan marcând începutul invaziei sovietice în aceasta țară. Era în anul 1979. După câțiva ani este retras de pe front în urma rănilor primite după prăbușirea elicopterului în care se afla, prăbușire datorată unei

rachete Stinger, cadou de la CIA pentru mujahedinii afgani. A fost singurul supraviețuitor. În elicopter se mai aflau un general, doi colonei, un locotenent-major și cei doi piloți. După câteva săptămâni în spital a fost demobilizat cu rangul de colonel în rezervă. După aceasta, viitorul general intră într-un con de umbră și apare brusc în eșalonul doi al puciștilor din august 1991 care, după arestarea lui Mihail Gorbaciov, au fost înfrânți de populația Moscovei grupată în jurul lui Boris Elțin. Acest eveniment marchează sfârșitul Uniunii Sovietice și nașterea a cincisprezece state independente noi. Colonelul Vahromeev revine ca adjunct al șefului Marelui Stat Major al Ucrainei, locul său de baștină.

Ulterior, proaspăt avansat general-maior, este inclus în echipa de negociatori cu Rusia în privința flotei din Marea Neagră. Chestiunea spinoasă a flotei Mării Negre era un punct arzător pe cale de a învenina relațiile dintre cele două țări. Conform protocolului adoptat la destrămarea Uniunii Sovietice, navele dotate cu armament nuclear urmau să revină Rusiei, iar cele fără armament nuclear ar fi revenit republicii îndreptățite să le primească. Problema referitoare la flota din Marea Neagră era că, ea fiind capabilă să poarte armament nuclear, ar fi trebuit să revină Rusiei, dar întâmplarea face ca în august 1991 aceasta să nu aibă armament nuclear la bord, deci ar fi trebuit să fie a Ucrainei. De aici, sursa nenumăratelor întâlniri și dispute pentru negocierea unei soluții convenabile de ambele părți. Negocierile au fost brusc amânate și conflictul verbal aplanat în momentul izbucnirii în 1992 a războiului între Republica Moldova pe de o parte și separatiștii transnistreni sprijiniți de Armata a XIV-a a Rusiei, fostă a URSS, condusă de generalul Alexandr Lebed. În această perioadă se presupune că generalul I. A. Vahromeev s-a ocupat îndeaproape de asigurarea logistică a resurselor și rezervelor materiale și umane necesare aprovizionării Armatei

a XIV-a staționate pe teritoriul Transnistriei, parte a Republicii Moldova. Problema era că zona de dincolo de Nistru, obiectul conflictului, era o enclavă mărginită de o parte de Ucraina și de alta de Republica Moldova, ambele desprinse din URSS. Deci în conflictul respectiv, rutele de aprovizionare cu oameni și armament necesare separatiștilor și soldaților ruși puteau trece doar pe teritoriul Ucrainei. Ar fi fost imposibil ca fluxul de oameni și armament să poată traversa teritoriul Ucrainei fără sprijinul tacit, dar esențial al autorităților civile și militare de la Kiev. În acea perioadă, o mare de voluntari slavi, de pe cuprinsul întregului teritoriu al fostei Uniuni Sovietice, s-a îndreptat spre Nistru. Dintre toți, ieșeau în evidență cazacii de pe Don, cu setea lor nestinsă de sânge și votcă. Singura conexiune pe care se bazau supozițiile privind implicarea generalului Vahromeev în susținerea trupelor rusești și nistrene era un set de fotografii de pe linia frontului obținute de un jurnalist român, fotografii care conțineau imagini ale tancurilor T-72 în flăcări sau marșăluind spre pozițiile moldovene, cadavre contorsionate surprinse în poziții grotești de aripa înghețată a morții precum și imagini ale distrugerilor și ororilor provocate de hidosul chip al zeului Marte. Una din fotografiile publicate într-un cotidian național din România a atras atenția serviciilor secrete românești, ulterior informația fiind împărtășită într-un schimb amiabil britanicilor de la MI-6. Serviciul de spionaj al Majestății Sale a difuzat prompt CIA-ului imaginea fotografiei care suscitase atâta interes. Imaginea îl prezenta pe generalul Alexandr Lebed, zâmbitor, cu mantaua de general pe umăr și chipul pus ștângărește pe o sprânceană, aflat pe linia frontului. În spatele lui, în planul îndepărtat, lângă un pâlcă de copaci se vedea parțial șenila unui tanc prost camuflat. În fotografie mai apăreau trei personaje care stăteau de vorbă în imediata vecinătate a tancului, precum și un al patrulea care se îndrep-